

„NAŠ GLAS“ izide vsakega prvega, in petnajstega v mesecu. Naročnina za celo leto din 40.—, za pol leta din 20.—, za četrt leta din 10.—. — Za inozemstvo je dodati poštino. — Oglasi po ceniku. —

NAŠ GLAS

Uredništvo: Ljubljana, Frančiškanska ulica 6/I. Rokopisi se ne vračajo. Nefrankirana pisma se ne sprejemajo. — Upravništvo: Ljubljana, Frančiškanska ulica št. 6. Račun poštne hranilnice v Ljubljani štev. 11.467.

List za državne nameščence in upokojence.

V dvajseti letnik

U. R.:

Z današnje številke stopa Naš Glas v svoj dvajseti letnik. Leta 1919. je začel izhajati kot glasilo Centralne zveze javnih nameščencev. Sprva je bil pisan v slovenščini in srbohrvaščini, namenjen pa vsem državnim nameščencem v naši državi. Kasneje je postal Naš Glas glasilo Osrednje zveze javnih nameščencev in upokojencev za Slovenijo v Ljubljani, kar je ostal, dokler ni leta 1931. njena naslednica, tedanja Zveza državnih nameščencev in upokojencev morala prenehati z delovanjem. List je prevzel poseben konzorcij, ki ga izdaja zdaj že sedmo leto. S koncem leta 1938. bo Naš Glas zaključil svoj dvajseti letnik.

Dvajset let — lepa doba v človeškem življenju, lepa doba tudi v življenju strokovnega in stanovskega lista. Kdor bo hotel kdaj preučevati zgodovino organizacij drž. uslužbenstva v Sloveniji, bo moral vzeti v roke kot najzanesljivejšo pričo, kot najzvestejšega kronista naš list. Z njegovo zgodovino je tako tesno zvezana vsa usoda našega stanu. Iz teh dvajsetih letnikov si bo mogel ustvariti jasno podobo našega razvoja in naših borb za obstanek, vseh naporov naših društev za izboljšanje moralnega in gmotnega stanja in za usmeritev usode vsega stanu drž. uslužbencev v boljšo bodočnost. Če pregledujemo letnike Našega Glasa — pa vidimo tudi, kako se je razvijala v ti dobi naša država, kako je rastla in se spopolnjevala naša državna uprava od prvotne zmede in tipajočih poskusov do resnejših naporov, najti pravilno in zadovoljivo rešitev. Hkrati s tem gre neločljivo razvoj življenjskih pogojev našega stanu.

Gmotni položaj drž. uslužbencev je v tako izrazito agrarni državi, kakor je naša, gotovo vse prej kot rožnat. Mišljenje velike večine državljanov, ki nikdar v minulosti niso imeli prilike občudovati blagoslova pravično urejene državne skupnosti, niti niso nikoli imeli smisla in zanimanja za dobro in pošteno upravo, je težnjam drž. uslužbencev nenaklonjeno. Pričakovali smo, da se bo razmerje v teku let izboljšalo v naš prid, pa smo se varali: po devetnajstih letih skupnega življenja ni prav nič bolje, kvečjemu se je nerazumevanje za naša življenjska vprašanja in javnosti še povečalo. Če premislimo gospodarski in družabni ustroj naše države, ki ima nad tri četrtine poljedelcev, živečih po veliki večini v obupno slabih gmotnih razmerah in če upoštevamo, da je med njimi ogromna večina, spet nad tri četrtine vseh, še na zelo nizki stopnji izobrazbe (nepismenost!), je razumljivo, da ti sloji gledajo na drž. uslužbenca kot na nepotrebnega zajedalca, ki je samo v škodo in v nadlego državljanom, zraven pa eden poglavitnih razlogov, da so javne datjave tako težko znosljive. Saj še ni tako dolgo, ko so tudi pri nas morali slišati naši predniki, da uradništvo samo žre in žre. Kako bi se torej čudili danes slični miselnosti preprostih množic in njihovih preprostih voditeljev, ki to sicer razumljivo, pa zato nič manj napačno naziranje ljudstva demagoško izrabljajo v politične namene. Strankarske strasti drž. uslužbenstvu niso bile nikoli naklonjene. Treba je pa priznati tudi to, da je nenaklonjenost širokih krogov med državljani nasproti državnim uslužbencem na videz vsaj nekako razumljiva, ker vse trdote pogostoma nejasnih in dvoumnih zakonov in vse neokretnosti toge uprave padajo izključno le v breme izvrševalcev postav, ki pa pri izvrševanju svoje službe niso upravičeni razmišljati o pravilnosti ali smotrnosti

dejanj, ki so jim naročena in ki jih zahtevalo le premnogokrat okorno izraženi, pogostoma tudi slabi predpisi. Nad njimi neprestano visi kakor Damoklejev meč grožnja disciplinskega preganjanja in gmotne odgovornosti, izgube službe itd. K vsemu temu pa pride še neprestano životarjenje v skrajno obupnih gmotnih razmerah, ki mora potreti tudi najkrepkejšega in najponosnejšega duha.

Če pregledujemo stare letnike našega lista, vidimo, kako dosledno in vstrajno so se borile naše stanovske organizacije v prvi vrsti za izboljšanje uradniške zakonodaje. Saj smo imeli ob zedinjenju celo vrsto različnih službenih pragmatik, od katerih je vsaka drugače urejala naša osnovna vprašanja. Zato je razumljivo, da je bila prva težnja našega organiziranega uslužbenstva: ureditev zakonodaje in ustvaritev nove, izboljšane in res sodobne uslužbenske pragmatike. To se je doseglo leta 1923., potem ko je naše drž. uslužbenstvo preživelo pet bridkih, zares egiptovsko suhih let. V času največje gospodarske zmešnjave, ko so vsi drugi stanovi služili na debelo in uživali sadove gospodarske konjunktore, je drž. uslužbenstvo trpelo neprestano največje pomanjkanje, se obupno borilo z naraščajočo draginjo, ki je vselej prepozno prihajajoče doklade niso mogle uspešno pobijati.

Z uradniškim zakonom iz l. 1923. je drž. uslužbenstvo doseglo mnogo. Položaj se je vendar vsaj nekoliko izboljšal, prejemki so se zvišali na kolikor toliko primerno višino, zakon je razbistril in poenostavil ter enako uredil vsaj poglavitna vprašanja držav. uslužbenstva. Zakon je bil, če ga danes gledamo, navzlic raznim pomanjkljivostim, v splošnem še precej svobodoumen, tako da je v glavnem zavaroval naše pravice. Vsaj načeloma je priznal tako zelo pogrešano stalnost v službi, ni pa prinesel, za kar so se naše organizacije tako borile, avtomatskega napredovanja po skupinah. Žal, se premnogo izmed za nas ugodnih določb niso nikdar izvedle, neugodne so se pa kmalu še poslabšale. Zato in zaradi nekaterih spornih določil v zakonu (kategorije!) je drž. uslužbenstvo kmalu zahtevalo reformo zakona, ki je bil komaj uveljavljen, izveden v celoti pa še niti ne.

Tako se je vnovič pričela borba za pravičnejši in boljši uradniški zakon, ki jo je vodilo drž. uslužbenstvo z veliko vneto pravdo do leta 1931. Koliko spremenišvalnih predlogov, koliko spomenic, osnutkov in načrtov je bilo predloženih vladi in komisiji, ki je sestavljala novi zakon, o tem vedo le strokovni tajniki naših društev — in pa letniki Našega Glasa. Koliko dela in truda je v vseh teh prizadevanjih naših organizacij, more presoditi samo kdor je sam sodeloval. Ko je spomladi 1931 po dolgih, docela tajnih pripravah izšel sedanji uradniški zakon, je bilo drž. uslužbenstvo brez izjeme globoko razočarano in potrto, saj je zakon nasproti staremu iz leta 1923. po večini poslabšal naš položaj. Predvsem nam je vzel stalnost, priznal ni avtomatskega napredovanja, določil 13mesečno čakanje na zvišane prejemke, predpisal prispevke za uradniški pokojninski sklad, odvezl ustavno zajamčeno pravico do združevanja itd. Toda celó ta zakon, ki je bil itak vse prej kot ugoden za nas, so kmalu še poslabšali. Zvišani prejemki — edina resnična pridobitev — so bili kmalu okrnjeni, nato pa še in še. Stalnost je postala kmalu še bolj problematična: saj ni treba niti več dokazovati potreb-

nosti za odstranitev iz službe. Poslabšala se je določba o čakanju na zvišane prejemke, kjer je le bilo mogoče, so se s posameznimi finančnimi zakoni okrnile določbe, ki so bile v naš prid. Poostri so se pogoji za priznanje pogrebnine in dvomesečne podpore, poostri so se predpisi o izgubi pokojnine, o priznanju odpravnine ob vnovični omožitvi, o bivanju upokojencev v inozemstvu itd. Izvedli pa se niso mnogi predpisi uradniškega zakona, ki bi nam mogli koristiti, tako na primer: predpis o sestavitvi staležnikov. Izredno hudo je pa zadel vse uradništvo § 76. u. z., ki mu je prepovedal svobodno združevanje zlasti pa skupno nastopanje drž. uslužbenstva raznih kategorij in strok, posebno pa še skupno strokovno udejstvovanje aktivnih in upokojenih uslužbenecv.

Prav zaradi teh določb je leta 1931. bila razpuščena Glavna zveza drž. nameščencev v Beogradu in vse pokrajinske zveze, med drugimi tudi ljubljanska Zveza državnih nameščencev in upokojencev. Prav tako je leta 1931. prenehalo delovati veliko število agilnih pokrajinskih strokovnih društev, ki po svojih pravilih niso ustrezala § 76. u. z.

Vsa leta od izida novega zakona sem se prizadevalo naše strokovne organizacije, da bi izboljšale stanje, kolikor se le da. Borile so se in se še bore za zvišanje prejemkov, za izboljšanje uradniškega zakona, za odpravo javnih bremen, kakor je 1 % prispevek k uslužbenskemu davku in kuluk, za pravilno in pravično izvajanje osebne politike v upravi. Tudi lani so naše organizacije vneto in dosledno delovale v tem smislu — uspeh je bil navzlic temu le malenkosten. In vendar se moramo zavedati, da bi bil položaj danes

za nas še vse drugače žalosten, če bi ne bilo naših organizacij, če bi ne bilo naših glasil, ki so javnosti nepristransko tolmačila naše težave in težnje, ki so opominjala, ki so prosila in dokazovala, da je odpomoč nujno potrebna.

Vse to nam najbolj nazorno in zbrano na tesnem prostoru predočijo dosedanji letniki našega lista. Nauk, ki izvira iz njih, je ta, da je le v skupnosti moč in da le organizirana celota more upati na uspeh. Dokler se ne odpravi § 76. u. z., ki nam brani skupno nastopanje, je treba, da najdemo drugod neko skupno, vsem panogam in strokam enako dostopno, skupno, objektivno glasilo. To nalogo opravlja za slovensko ozemlje Naš Glas že devetnajst let. Za enkrat je Naš Glas zdaj edino torišče, kjer se kaže življenje vseh posameznih organizacij, kjer se združujejo vsi, po strokah v posameznostih različni interesi. Treba je le, da se ga res vse stroke, organizacije in posamezniki kar najdosledneje poslužujejo kot skupnega glasila, saj je list namenjen prav vsem strokam in kategorijam, nižjim in višjim, aktivnim in upokojenim tovarišem in njihovim organizacijam.

Naš Glas je zdaj za enkrat edina vez, ki združuje in v javnosti predstavlja vse aktivne in upokojene uslužbence v Sloveniji. Da bo mogel tudi v svojem dvajsetem letu z enako vneto in uspešnostjo delovati za splošne naše koristi, je treba ne le simpatij, temveč tudi dejavne podpore. Zato naj se vsi, ki jim je za blaginjo celotnega stanu, kar najčvrsteje oklenejo našega lista, ki je vseh teh dolgih devetnajst let doslej enako objektivno in vestno zastopal koristi vseh panog drž. uslužbenstva brez razlike. V slogi je moč — v tem znamenju stopa Naš Glas v svoj jubilejni letnik.

L. A.: Pokojninska preskrba hčera

Ali gre hčeram rodbinska pokojnina po materi — drž. uslužbenki oziroma osebni upokojenki?

Naš sedanji uradniški zakon ugotavlja v § 138., da dobi vplačevalec pravico do rodb. pokojnine iz uradn. pokojninskega sklada, če je vplačeval najmanj pet let vanj in umrl kot vplačevalec sklada. Pri tem govori samo o »vplačevalcu«, ne pa tudi o »vplačevalki«. Enako določa v § 147., da gre rodb. pokojnina vplačevalčevi zakoniti ženi in zakonskim otrokom. Glede tega, ali pripada rodbinska pokojnina tudi otrokom vplačevalke, t. j. drž. aktivne ali upokojene uslužbenke, pa na tem mestu uradn. zakon izrečno nič ne določa.

Prav tako pravi § 154. u. z., da imajo hčere, ki so z omožitvijo izgubile pravico do rodb. pokojnine, če pozneje obvdove, vnovič pravico do te pokojnine po očetu le tedaj, če dokažejo, da jim ne gre pokojnina po možu in da nimajo drugih sredstev za vzdrževanje. Torej tudi ta določba govori o rodbinski pokojnini po očetu, ne omenja pa rodb. pokojnine po materi, ki je sama bila drž. uslužbenka ali osebna upokojenka.

Mnogi ozkosrčni izvrševalci uradniškega zakona so te predpise razlagali in izvajali čisto samó po črkah besedila, ne pa po očitnem smislu zakona. V praksi se je podobnih primerov opazilo le malo, zato so bila v tem pogledu naziranja precej deljena — dasi razumno mislečemu vprašanje sploh ni bilo nejasno. Saj gre pri priznanju rodb. pokojnine vendar za pravico, ki jo preostali izvajajo od roditelja, ki je prav v ta namen vlagal posebne prispevke v uradn. pokojninski sklad z namenom, da bodo njegovi otroci (oz. tudi vdova) prejeli po njem pokojnino.

Nedavno je pa prišlo to vprašanje v konkretnem primeru pred državni svet. Hči nekega upokojenega učitelja in upokojene učiteljice se je omožila in postala vdova. Po očetovi in kesneje po materini smrti je ostala brez vsakih sredstev za vzdrževanje in je zato vložila prošnjo, naj se ji po § 154. u. z. prizna rodb. pokojnina bodisi po očetu ali po materi. Prosvetno ministrstvo je prošnjo zavrnilo in utemeljevalo svoj odlok, da ji po očetu pokojnina ne gre, ker je oče umrl že leta 1916. in torej ni dočkal sedanjega uradniškega zakona, po katerem bi ji pokojnina pripadala. Po materi ji pa pokojnina zato ne gre, ker § 154. u. z. določa, da pripada obvdoveli hčeri pokojnina samó po očetu — vplačevalcu v ur. pok. sklad — o materi pa v tem paragrafu ni govora. Proti ti odločbi je prizadeta vložila tožbo na državni svet, ki je tožbi ugodil z razsodbo od 12. decembra 1935, štev. 29.527/36. Iz utemeljevanja te pomembne in važne razsodbe posnemamo:

»Izpodbijana odločba nasprotuje zakonu, kolikor je z njo tožiteljica zavrtnjena z zahtevo, naj se ji prizna pravica do pokojnine po materi v smislu § 154. ur. zakona iz l. 1931. Po § 115. državljan. zakonika kraljevine Srbije oz. po § 139. avstr. drž. zakonika so namreč starši — pod tem se razumeta oče in mati — dolžni vzdrževati svoje otroke. Po smrti roditelja — drž. uslužbenca — je zakonodajalec prenesel to dolžnost na državo s tem, da je ustanovil za otroke drž. uslužbenecv pravico do pokojnine iz urad. pokojnin. sklada in to po očetu in po materi (§ 138. u. z. — »vplačevalec pri-

dobi pravico do rodb. pokojnine iz uradn. pokojn. sklada, če je vplačeval najmanj 5 let in umrl kot vplačevalec sklada. Isti razlog je vodil zakonodajalca, da je s predpisom § 154. u. z. priznal pravico do pokojnine obdoveli hčeri, ki ostane brez sredstev za vzdrževanje. Zato je, ko poznamo zakonodajalčeve motive, brez posebne važnosti to, da se v tem zakonskem predpisu (§ 154.) izrečno navaja pravica obdovole hčere do pokojnine samo po očetu, ker je očitno, da je s tem predpisom nameraval zakonodajalec zagotoviti obstanek obdovole hčeri z rodbinsko pokojnino po starših, torej tako po očetu kakor po materi. Dejstvo pa, da § 154. u. z. navaja kot roditelja samo očeta, po katerem ima obdovola hči pravico do pokojnine, se pojasni s tem, da je primer, da oče kot družinski poglavar služi in skrbi za vzdrževanje otrok, običajen, kakor tudi, da je v veliki večini primerov samo oče drž. uslužbenec. Zato se je zakonodajalec, ko je predpisal navedeno odločbo, toda imel pred očmi normalne primere, poslužil izraza »pravica do rodb. pokojnine po očetu«, pri

tem je pa brez dvoma mislil na pravico do pokojnine po starših, torej tako po očetu kakor tudi po materi. To zaradi tega, ker je pravica do rodbinske pokojnine in torej tudi pravica iz § 154. u. z. utemeljena na vplačevanju uradnika — roditelja v pokojninski sklad (§ 138.) kakor je tudi v tem primeru. Zato bi z ozirom na dejstvo, da je mati tožiteljice umrla 1936 kot osebna upokojenka in ker tožiteljici pogojev iz § 154. u. z. niso osporili, bilo moralo upravno oblastvo z izpodbijano odločbo priznati tožiteljici pravico do pokojnine po materi v smislu § 134. urad. zakona iz leta 1931.

Ta razsodba drž. sveta, ki kakor vse ostale, velja sicer samo za ta posamezni konkretni primer, je vendar po svoji tehtni in neizpodbitni utemeljitvi važna kot vodilo v sličnih primerih. Upati je zato, da se to vprašanje ne bo več po nepotrebem nacenjalo in da se v podobnih primerih upravičenkam ne bo odrekala rodbinska pokojnina po materi, če bodo kakor to, izpolnjeni vsi zakonski pogoji.

daljšega izostanka komisijsko ugotoviti.

Po posebnih določbah navodila pa morajo zdravniki, ki izdajajo spričevala, vselej točno navesti, v kakšno svrhu je bilo spričevalo izdano: zaradi opravičila izostanka iz službe; kot predlog za odsotnost zaradi okrevanja; za posebno zdravljenje po hudi in težki bolezni; za sestavitev komisijskega pregleda, s katerim naj se dovoli daljši bolezenski dopust, in pa za upokojitve.

Zdravnik mora v spričevalu vselej navesti ali je bolezen akutnega ali kroničnega značaja, ali se verjetno da ozdraviti ali ne, in koliko časa bo treba, da bolnik popolnoma ozdravi, oz. ali je sploh nesposoben za službo.

Če je bolezen kronična in bi jo bilo verjetno mogoče samo izboljšati, je treba navesti stopnjo obolenosti in delovno sposobnost uslužbenčev. Če ni upati, da bo uslužbenec postal spet sposoben za delo, je navesti, zakaj to ni mogoče in koliko časa bi trajalo, da se mu delovna sposobnost povrne. Treba je pa tudi, da zdravnik vselej upošteva posebno vrsto in način službe, ki jo pregledani izvršuje. Upoštevati je pri tem, da ne veljajo ista pra-

vila za različne službe, kakor n. pr. za pisarniško ali terensko službo.

Daljšje bolezenske dopuste je pa mogoče dovoljevati samo na podlagi zdravniško - komisijskega pregleda in izčrpnega izvida komisije. Kadar take komisije izdajajo mnenja in predloge za upokojitve, mora biti izvid točno opremljen s podatki, koliko časa trajajo bolezni, ali je neozdravljiva in je uslužbenec trajno nesposoben za delo. Kaj naj pomeni dostavek v navodilu, da »je za njih dokončno izvršitev priskrbi mnenje glav. sanitetnega sveta«, nam ni popolnoma jasno, ker menda s tem ni predpisano, da mora ta svet podati svoj pristanek ob sleherni upokojitvi zaradi bolezni. Tak predpis bi ves upokojitveni postopek, ki je takó že zdaj dovolj zamotan, še podaljšal.

Z navedenimi predpisi novega navodila bo vsaj nekoliko pojasnjeno in olajšano enotno postopanje glede izdajanja zdravniških spričeval in dovoljevanja bolezenskih dopustov. Vprašanje pa je, če so vsi ti predpisi tudi v korist prizadetih uslužbenecv — in tudi v korist gladkega in neoviranega uradovanja.

L. A.:

Zdravniška spričevala

Vprašanje obolesti drž. uslužbenecv, izostanka iz službe zaradi bolezni in dovoljevanja bolniških dopustov ureja § 84. uradniškega zakona. Po teh določbah je razlikovati odsotnost iz službe zaradi bolezni, ki traja samo nekaj dni, potem odsotnost iz urada ob bolezni, ki traja več mesecev in odsotnost zaradi okrevanja po prestani bolezni.

Če uslužbenec zbolí, mora svojo odsotnost opravičiti. Kako se to zgodi, je vprašanje dotičnega primera in odvisno od predstojnika, ki more zahtevati zdravniško spričevalo. To bo storil, če dvomi o potrebnosti izostanka ali pa če se izostanki sumljivo pogostoma ponavljajo. Sme tudi odrediti zdravniški komisijski pregled. Ta slednji je pa obvezen, če je uslužbenec dalj kot 6 mesecev odsoten iz urada. Enako se postopa tudi kadar prosi uslužbenec, ki je prebolel bolezen, še za nadaljnjo odsotnost zaradi okrevanja. Tudi v tem primeru se zahteva navadno zdravniško - komisijski pregled rekonvalescenta.

Doslej se je v vseh teh primerih po raznih resortih ravnalo različno, ker pač ni bilo nikjer enotnih navodil in smernic. Posamezni predpisi se niso upoštevali, zato je bilo nujno potrebno, da se izda novo navodilo, kako je ravnati ob izdajanju zdravniških spričeval drž. uslužbencu ob navedenih prilikah.

To navodilo je izdalo ministrstvo za socialno politiko in ljudsko zdravje dne 20. septembra 1937 pod S. št. 24.328. Iz tega navodila objavimo v naslednjem poglavitve določbe.

Navodilo obsega dva dela, v prvem so splošne, v drugem pa posebne določbe. S prvimi je predpisano kakšno mora biti zdravniško spričevalo, ki ga imenuje uradno besedilo »zdravniško potrdilo«. To spričevalo mora obsegati kratek potek bolezni; objektivni izvid za vse organe; izvid in oceno bolezenskih sprememb v organih; če značaj bolezni to zahteva, tudi posebne preskušnje (mikroskopske, kemične, rentgenske itd.). Če zdravnik, ki izdaja potrdilo, nima potrebnih sredstev in priprav za ugotovitev bolezni, mora poslati preiskavca v bolnico ali zavod, ki naj poda izvid. Diagnoza mora biti točna in natančna in mora biti »jasen dokaz globljega poznavanja svoje stroke«. Zdravnik mora nadalje navesti v potrdilu, kakšno posebno zdravljenje je potrebno, n. pr. v bolnici, v zdravilišču, v planinah itd., zakaj in za koliko časa. Ne stavlja naj se predlogi »za daljše bolovanje radi okrevanja doma«, razen po hudi bolezni, to pa samo kadar in kolikor je to res potrebno. Najdlje se lahko predlaga, da sme preiskavec zaradi bolezni ostati doma od 7 do 15 dni, to pa le ob akutni obolesti. Če bo bolezen verjetno dalj trajala, je treba to potrebo

Koliko je upokojencev v Sloveniji

Pregled številčnega stanja državnih upokojencev in njihovih prejemkov po stanju z dne 1. julija 1937. pri dravski finančni direkciji v Ljubljani.

Število upokojencev	Oseb	Pokojnina (podpora)		Doklada		Skupaj
		din	din	osebna	rodbinska	
I. osebnih upokojencev .	6.992	71.086.906:84	48.709.204:92	6.341.00—	—	129.137.810:76
II. rodbinskih upokojencev	3.416	15.352.254:60	24.703.863:96	1.787.160—	—	41.843.278:56
III. uživalcev podpor in narodnega priznanja .	88	151.963:08	551.010—	50.400—	—	753.373:08
Skupaj:	10.496	89.591.123:52	73.964.078:88	8.179.260—	—	171.734.462:40

Pripomba: Dravska finančna direkcija v Ljubljani isplačuje pokojnine vsem državnim upokojencem vseh službenih vrst, stanujočim na ozemlju dravske banovine, razen železniškim staroupokojencem, ki prejemajo svoje pokojnine od ljubljanske železniške direkcije.

Zneski prejemkov so izračunani za vse leto.

Uradniško pravo v praksi

Ločeno življenje zakoncev in rodbinska doklada. Finančno ministrstvo je izdalo pojasnilo št. 33.835/I od 30. septembra 1937, ki pravi: »V primerih iz 4. odst. 4. čl. in 4. odst. 7. čl. uredbe o dokladi drž. uslužbenecv št. 37.500 I—35 in 4. odst. čl. 13. ter 2. odst. čl. 19. uredbe o dokladi drž. upokojencev št. 37.600/I—35, je pod ločenim življenjem zaradi zakonskih sporov treba razumeti ne samo zaradi sodne odločbe ločeno življenje ali ločeno zaradi razveze zakona, temveč vsako življenje narazen, ki je nastopilo zaradi nespo- razuma zakoncev, ne glede na to ali je bila vložena ločitvena tožba ali ne.«

To stališče je odobrila tudi glavna kontrola.

Odtegljaji za Zvezo nabavljanih zadrug. Kako je ravnati z odtegljaji za Zvezo nabavljanih zadrug drž. uslužbenecv, če državni uslužbenec spremeni med vplačevanjem mesečnih prispevkov svoj službeni značaj, je pojasnilo fin. ministrstvo pod št. 33.821/I od 30. septembra 1937. Po tem navodilu se od uslužbenca, ki je spremenil svoj službeni značaj (če je n. pr. zvanik postal uradnik), ne bo nič več odtegnilo, če je bilo do te spremembe od njega pobranih že vseh 36 nižjih mesečnih prispevkov, dasi bi v novem

W. K. Clifford:

Nehvaležni gost

Sodite med menoj in gostom, ki je prišel kot tujec pod mojo streho, ki sem ga odel, ga pokrtil in ki sem ga nasitil, ko je bil v največji revščini.

Prav dobro se spominjam tistega časa, ko je prišel: bilo je konec tistih petih dni, ko se vračajo lastovke domov in se povrne drozeg, in ko je želva odšla spet po vrtu na izprehod.

Ob petih jutraj šestega dne je vrl tujec v moj dom.

Govoril je tuj jek in vokal je kakor vreseče tiči. Toda prišel je očitno od daleč in bil je tako utrujen, da so mu noge kar klecale in ni mogel stati, ko smo ga hoteli postaviti pokonci.

Po videzu bi bil sodil, da je star kakih sto let, kajti bil je čisto brez las, imel je nenavadno veliko gub po obrazu in prav nobenega zoba. Zlasti so pa njegove oči izdajale visoko starost. Bile so sinje in globoke in polne mladosti let, in kadar me je pogledal z njimi, se mi je zdelo, da gleda skozi me, preko mene in daleč nazaj na stoletja muk in neprestanega trpljenja, kakor da je ta njegova sedanja nezgoda samo nebištvena točka v dolgi vrsti. Te oči so me navdajale z grozo. Mogoče so izražale svarilo pred tem, kar bom moral še pretrpeti zaradi tujca. Iz usmiljenja sem ukazal poslom, naj ga spravijo k moji ženi, da mu dá jesti in pazi, da bo jedel.

Vse to sem storil zanj, za tujca. Zdjaj pa le poslušajte, kako mi je vračal.

Oropal me je za mladost, za večji del mojega premoženja, celó ženino ljubezen mi je ukradel.

Od trenutka, ko je zaužil prvo hrano pod mojo streho, je obsedel in se ni niti

zganil, da bi odšel. Ali iz pretkanosti ali ker sta ga starost in nadloga res ohromila — le obotavlja se je spet oživel. Zena mu je stregla in skrbela zanj, posli so kar švigali po njegovih ukazih, zakaj kmalu se mu je posrečilo, da jih je naučil nekaj drobcev svojega jezika. Našega se je pa naučil le počasi — mislim iz preračunljivosti, da ga ne bi morebiti kdo vprašal, odkod je prišel in kam je namenjen, ker nam je bilo to še zmeraj tajnost.

Večkrat sem prihajal v sobo, ki si jo je prisvojil in po cele ure sem sedel tam in zrl v njegove brezdanje oči, medtem ko sem si poskušal razložiti njegovo govorjenje. Kadar sva bila sama z ženo, sva časih govorila o njegovem poklicu. Kaj naj bi neki bil? Trgovec, star pomorščak? Kotlar, krojač, morebiti berač, tat? Nikoli se nisva mogla zediniti, on je pa kar naprej molčal...

Tedajci je prišlo prebujenje. Nekega dne sem sedel poleg njega ves zatopljen v misli, kakor navadno. Zadnji čas sem se počutil zelo slabotnega in po vseh udih sem čutil bolečine in utrujenost, kakor da me neprestano teži na ramenih ogromen utež. Opazoval sem tujca in tedaj se mi je nenadoma zazdelo, da so mu oživele oči in da so izgubile globino. Kakor da je izginila iz njih otožnost, prav tako kot izgine rosa, če dahneš v šipo v oknu.

Planil sem pokonci in skočil skozi sobo do zrcala. Zagledal sem v njem sive lase na senecih in od očesnih kotov so se mi razprezale vse naokrog neštevilne drobne gubice.

Obrnil sem se in sem spet opazoval tujca. Še zmeraj je ždel tam kakor indijski malik in v svoji domišljiji sem naravnost čutil, kako mi lije kri iz srca in kako se preliava vanj in mu rdeči lica. Od trenutka

do trenutka sem opazoval ta počasni čudež, kako se je ta stavec zmeraj bolj pomlajeval. Kakor se odpirajo popki, tako se je tudi on razvetel v ljubki mladostnosti, sam sem pa postajal stavec, ko mi je odtekala kaplja za kapljo krvi.

Hitel sem iz sobe, poiskal ženo in ji potožil svojo osuplost.

»To je zli duh,« sem ji rekel, »ta tujec, ki ga imamo pod streho; kri mi bo izsesal.«

Odložila je knjigo, ki jo je brala in se mi zasmejala na ves glas. Moja žena je bila lepa in njene oči so bile moji duši luč. Lahko si torej mislite, kaj sem občutil, ko se je tako smejala in s tem pokazala, da drži s tujcem zoper mene. Z novim sumom v srcu sem jo zapustil.

»Kaj šele bo,« sem si mislil, »če mi zdaj, ko mi je ukradel mladost, uropa še tisto, kar mi je dragocenejšje?«

Dan za dnem sem tuhtal to v svoji sobi — kar sovražil sem se zaradi svoje spremenjene zunanosti in bal sem se najhujšega.

Tujec se je docela nehal pretvarjati. S temena so mu viseli skodrani lasje, beli zobje so mu napolnili dlesna in jamice v licih so bile rožnate, koža kar prosojna.

Ko je spoznal mojo slabotnost in ko se je prepričal, da se tudi poslej ne bom upal napoditi ga, si je dovolil, on, ki je nam vsem vsilil že na pol svojo govorico in nas vse v hiši naučil neke čudne latovščine, nekakšne mešanice dveh jezikov, on si je dovolil torej, da nas je naenkrat nahruil v našem jeziku, ki ga je obvladal s tako spretnostjo, da je bilo jasno videti, kako se je prej samo pretvarjal. Odslej je svoje želje izražal samo še po naše. O svoji minulosti je pa tudi poslej molčal kot grob, samo ob neki priliki mi je zaupal, da se namerava posvetiti vojaški službi.

Ko sem bil nekoč sam z njim, sem zaječal, zakaj to, česar sem se najbolj bal, se je zgodilo. Imel je rad mojo ženo. Oči, s katerimi jo je ogledoval, in ustnice, ki se ji je z njimi dobrikal, oboje so bile moje — sam sem postal pa star mož.

Nekega dne sem šel k ženi, zakaj breme mi je postalo že kar neznosno. Moral sem izvedeti, pri čem sem. Zalivala je cvetlice na okenski polici in ko se je obrnila, sem opazil, da ji leta niso vzela niti za las lepote. Jaz sem se pa postaral.

Očital sem ji tuja in ji oponesel, da imam dovolj razloga verjeti, da ima rajši njo kot mene.

Nasmehnila se je. »Pri moji veri!« sem izdaval, »Zdi se mi, da imaš tudi ti njega rajši kot mene.« Smehljala se mi je naravnost v obraz, odvrnila pa ni nič.

Tedaj sem jo pustil samo in odšel na vrt. Bil je vroč dan in rastline so povesele glavice. Gledal sem jih kakor slepec, saj nisem mogel najti nobenega odgovora na vprašanje, ki mi je trgalo srce. In nato sem se ozrl navzgor in tedaj sem zagledal njega, ki je koracal kar sredi po gredeh in jih hudobno mendral. Lahkotno se mi je bližal in se smehljaj. Z vso težo telesa sem se oprl na palico in ga pričakoval.

»Daj mi uro!« je zaklical, ko se mi je približal.

»Na, vzemi jo,« sem kriknil, izvlekel uro iz žepa in mu jo zagnal, »kar vzemi jo, saj si mi že itak vse pobral...!«

Rahel smehljaj se je zaslišal zviška in ozrl sem se naokoli. Končno pogledam navzgor in vidim ženo, ki stoji vlačnih oči ob oknu in naju opazuje.

»Ampak ne zameri,« je rekla, »toda, saj si vendar ti sam tisti, ki tako razvajaš najinega otroka.«

značaju moral vplačati višje prispevke. Če pa do dne izdaja odločbe, s katero mu je bil službeni značaj spremenjen, še ni bilo pobranih vseh 36 mesečnih prispevkov, se mora od prvega dne prihodnjega meseca odtegovati prispevek v višini, ki ustreza novemu službenemu značaju, dokler ne bodo prispevki pobrani za 36 mesecev. Pri tem je seveda vse prejšnje nižje prispevke enako upoštevati.

Rodbinska doklada za otroka. Svoj čas je finančno ministrstvo z razpisom od 2. maja 1936, št. 14.193/I, izrečno odločilo, da gre narazen bivajočim staršem po čl. 5. uredbi o dokladi drž. uslužbencev št. 57.500/I—35 doklada za otroka samo takrat, če zakonca živita narazen zaradi zakonskih sporov, ne pa tudi v primerih, ko živita ločeno zaradi različnih krajev službovanja. Po ti odločitvi so se mnogim aktivnim uslužbencom predpisale nižje doklade za otroka po 80 din iz čl. 7. cit. uredbi. Eden prizadetih se je pritožil na finančno ministrstvo, ki je zdaj z odločbo od 20. septembra 1937,

št. 29.369/I, ugodilo in prvotno odločbo razveljavilo. Utemeljena je ta ministrska odločba takole: »Izpodbijana odločba je nepravilna in ni utemeljena v zakonu, ker je stališče, izraženo v nji, da rodbinska doklada za otroka iz čl. 5. uredbi št. 37.500/I—35 s spremembami po odločbi ministrskega sveta št. 39.365/I—35 pripada samo takrat, če mož in žena živita ločeno zaradi zakonskih sporov, nasprotno črki in duhu določbe čl. 7. cit. uredbi. Pod ločenim življenjem iz 1. odst. čl. 7. je razumeti tudi primer življenja zakoncev — drž. uslužbencev v raznih krajih zaradi službovanja v teh krajih. Kadar uredbodajalec misli na ločeno življenje tudi zaradi zakonskih sporov, to izrečno predpiše. Tako namreč v določbah 4. odst. čl. 4. in 2. odst. čl. 7. cit. uredbi. Zato in ker ločeno življenje zakoncev drž. uslužbencev zaradi raznih krajev službovanja povzroča spremembo bivališča, se mora glede rodbinske doklade za otroka uporabiti čl. 5., ne pa čl. 7. cit. uredbi.«

Vestnik

SREČNO NOVO LETO

voščita vsem prijateljem lista
uredništvo in uprava.

To številko pošljemo zastoj na obvezno na ogled nekaterim tovarišem, ki na list doslej še niso bili naročeni. Kdor se namerava naročiti na list, naj se poslužijo priložene čekovne položnice in nakaže vsaj del naročnine. Kdor pa lista ne bo obdržal, naj ga blagovoli vrniti.

Današnja številka izide v močno pomnoženi nakladi, ker jo pošljemo na ogled raznim tovarišem, ki smo jih doslej pogrešali v seznamu naših naročnikov.

Konec leta. Lepa in hvale vredna navada je, da se ob koncu leta poravnajo stari dolgovi. Naša uprava izkazuje precej tisočakov, katere ji dolgujejo razni naročniki, nekateri že po več let. Mislimo, da bi bil čas, da se vsi ti zamudniki končno le zavedo svojih dolžnosti in poravnajo zaostanke. Neredno plačevanje lista povzroča naši upravi velike težave, ker list nima subvencij ali premoženja. Upamo, da se bodo zaostankarji zgenili in poravnali te stare račune.

Samoupravni uslužbenci za zvišanje plač. Zveza organizacij mestnih in občinskih uslužbencev je podvzela borbo za zvišanje službenih prejemkov nameščenecv mestnih in kmetijskih občin v državi. Banovinske zveze navedene organizacije so predložile mestnim in občinskim upravam posebne spomenice, s katerimi organizacija utemeljuje potrebnost zvišanja prejemkov. Znano je, da so bili samoupravnim uslužbencom prejemki znižani jeseni l. 1935. Hkrati z našimi prejemki. Ob delnem povračilu doklad drž. uslužbenec je vlada dovolila tudi občinam, da smejo vrniti svojim nameščencem nekdanje plače.

Sodnik in razsodnik. Zveza češkoslovaških sodnikov se je obrnila s posebnim dopisom na časopisje in na javnost sploh, naj spoštuje naslov »sodnik«, ki po ustavi češkoslovaške republike pripada samo sodnikom. Zato naj se opušča označevanje razsodnikov pri raznih športnih tekmah (kakor n. pr. pri nogometu) za nazivom sodnik. Imenujejo naj se ti športni funkcionarji »razsodniki«, kar dejansko tudi so. Isto bi bilo priporočljivo tudi za nas!

Pristojbine za listine in izpiske iz matice. Za rojstne, poročne in mrljske liste ter druge izpiske iz župnih matic, je plačati razen državnih taks še posebno matično pristojbino v gotovini. Ta župnijska pristojbina znaša n. pr. za rojstni in mrljski list po 20 din, za poročni list 30 din itd. Te pristojbine se pobirajo po predpisih štolnega reda, ki ga je potrdila centralna organ. dvorna komisija dne 11. marca 1816, št. 23.811 (gubernijska okrožnica od 5.

aprila 1816, št. 3483). S tem štolnim redom se je določilo, da je za izdajanje rojstnih in mrljskih listov plačati dvakratno državno takso, za poročne liste pa trikratno znesek državne takse. Ker pa po tar. post. 330 taks. zakona znaša taksa za matične izpiske in potrdila 10 din, zato je zanje plačati po 20 din župnijske pristojbine, za poročne liste pa po 30 din. Kot javne pristojbine uživajo tudi te ugodnost, da so izterljive po političnem oblastvu.

Odškodnina za neizrabljeni dopust. Znano je, da v mnogih strokah drž. uslužbenci ne morejo izkoristiti vsako leto jim pripadajočega rednega dopusta. Ponekod se to stalno ponavlja, da uslužbenci sploh ne pridejo več do svojih zakonsko priznanih dopustov. V tem pogledu so zlasti hude razmere v poštni stroki, kjer na posameznih poštah uradniki že po več let niso imeli odmora. Zato predlaga glasilo njihove organizacije, naj se § 86. u. z., ki pravi da ima drž. uslužbenec pravico do letnega odmora, spopolni takole: »Če bi uslužbenec iz službenih razlogov ne mogel izrabiti letnega dopusta, mu pripada kot odškodnina sorazmeren del službenih prejemkov, ki se mu izplačajo v januarju prihodnjega leta.« Smatramo, da je ta predlog zelo umesten in bi bilo vsekakor pravično, če bi se ta predlagana določba čimprej uzakonila, to pa za vse stroke državne službe brez izjeme.

Železničarski stavbni sklad. Vsi dohodki iz najemnin za naturalna stanovanja v železniških poslopih se stekajo po uredbi v poseben sklad za gradnjo in vzdrževanje stavb, ki naj služijo železničarjem za stanovanja. Po nedavno izišlem pravilniku se bodo iz tega sklada kupovala stavbišča, zidale in vzdrževale nove stanovanjske stavbe, dalje se bodo dovoljevala posojila železničarskim stavbnim zadrugam pa tudi posameznim železniškim uslužbencom, ki hočejo zidati zase stanovanjske hiše. Za posojila se sme pobirati največ 4 % obresti na leto. Od vseh dohodkov tega sklada se sme porabiti vsako leto največ 20 % za posojila posameznim železničarjem in njihovim zadrugam.

Železniške legitimacije. Od starega prijatelja lista smo prejeli: »Te dni smo dobili nove železniške legitimacije. Seveda smo se jih zelo razveselili, saj so prav čedne in okusno izdelane; tudi tanjše so od dosedanjih, tako da nam ne bodo preveč kvarile naših itak zmerom polnih listnic. Prav posebno nam pa ugaja zunanja oprava, zlasti tista orjaška številka: 50 % na platnicah. Že od daleč b o vsakdo na vlaku, ne le sprevidnik, videl, s kom ima opravka. Se bomo »polovičarji« vsaj vselej lahko spoznali med seboj.«

Upokojenec

Upokojenim tovarišem! Kakor že doslej, bo naš list tudi v bodoče posvečal najskrbnejšo pažnjo vsem vprašanjem državnih upokojencev. Poskrbeli bomo, da bomo mogli nuditi svojim naročnikom iz vrst drž. upokojencev zmerom točne, zanesljive informacije in vesti iz prve roke, in to čimprej. Druge volje pa smo pripravljene na vprašanja posameznih naročnikov nuditi tudi pojasnila v konkretnih primerih. Zato pričakujemo, da bodo upokojenci tudi v novem letu ostali še nadalje zvesti našemu listu.

Za zborovanje upokojencev v Beogradu. Organizacija upokojencev za donavsko banovino v Somboru je predlagala zagrebškemu upokojenskem društvu kot vodeči organizaciji, naj priredi čimprej v Beogradu veliko javno manifestačno zborovanje drž. upokojencev. To zborovanje, ki bi naj se vršilo v sporazumu z akcijskim odborom za organiziranje beograjskih upokojencev, o katerem smo že pisali, naj bo v kratkem, vsekakor še dokler se obravnava državni proračun. Na zborovanju naj bi sodelovali upokojenci iz vse države, oz. vse upokojenske organizacije. Potreba takega manifestacijskega zborovanja je očitna, ker v ekspoziciji finančnega ministra k novemu proračunu sploh ni govora o upokojencih, razen da navaja poročilo število upokojencev in višino njihovih prejemkov v minuli proračunski dobi. Zato se je bati, da upokojenci v prihodnjem proračunu ne smejo pričakovati zvišanja prejemkov. Vse to zahteva, da dajo združeni upokojenci po svojih organizacijah vidnega izraza svojim najvažnej-

šim življenjskim zahtevam, in to ravno v Beogradu.

Vprašanje pokojnin pred fin. odborom. Sredi decembra so v finančnem odboru narodne skupščine obravnavali tudi vprašanje pokojnin in invalidnin. Za upokojence, zlasti za staroupokojence, se je posebno zavzel poslanec g. Kapetanović, ki je naglašal, da upokojence hudo mori velika draginja življenjskih potrebščin. Na njegove pripombe je fin. minister izjavil, da se bodo upoštevati tudi staroupokojenci, kadar se bo sklepalo o aktivnih državnih uslužbencih — če se do takrat izboljšajo naše državne blagajniške razmere. Finančni minister je dodal, da vprašanje pokojnin ni tako hudo, kakor se zdi; dotok upokojencev je samo relativno večji kot odtok. Poglavitni razlog za velike pokojninske izdatke je v tem, ker je bilo precej po zedinjenju upokojenih zelo mnogo mladih uslužbencev, starih od 30 do 40 let.

Revizija upokojencev? Na seji finančnega odbora narodne skupščine, ki je zasedal 10. in 11. decembra, je finančni minister g. Leticia izjavil, da je vlada izdelala osnutek zak. uredbi o reviziji upokojencev. Ta osnutek se pa mora zaradi zelo velike socialne pomembnosti tega vprašanja skrbno preučiti. — Če se izvrši resnično objektivna, temeljita in smotrna revizija vseh upokojencev, se bo v pre mnogih primerih pokazalo, da poedinci prejemajo pokojnine brez zakonite upravičenosti. Prihranek bi se mogel obrniti v prid zvišanju prejemkov ostalih upokojencev.

Statistika upokojencev. Opozarjamo na pregledno razpredelnico o številu in prejemkih upokojencev z ozemlja ljubljanske finančne direkcije. Iz nje je vidno dejansko stanje, kakor je bilo dne 1. julija 1937, ki se pa do danes ni bistveno spremenilo. Objava tega pregleda je bila potrebna, ker so zadnji čas prinesli razni listi napačne številke, ki samo motijo javnost. — Slični pregled o invalidih v Sloveniji objavimo prihodnjič.

Orožniški upokojenec

V številki 23. »Našega Glas« se je oglasil naš agilni član g. tov. Lipovec in objavil misli, ki so le prerisnične in smo jih v skrajšanem izpisku iz naše spomenice že objavili na tem mestu. V celoti bi namreč bile preobširne in list — z našimi svojevrstnimi in skoraj neverjetnimi težnjami — preobremenjen.

Kar se tiče navedb v tretjem odstavku tega dopisa, bi jih želeli spopolniti, da bodo povsem točne in jasne. Tožbe za pravilno izplačilo doklad so vlagali orožniški upokojenci v dveh etapah. Prva je bila v času, ko je pokojnine izplačeval še orožniški polk, druga pa, ko je pokojnine izplačevala že finančna direkcija. Ti, iz druge etape niso imeli več težkoč, ker je pač fin. ministrstvo razsodbo državnega sveta upoštevalo, ter dalo fin. direkciji nalogo, da je točno ugotovila pripadajoče razlike in tudi preskrbela, da so prizadeti prišli v etapah do pravnega izplačila. Izvzete so bile samo pristojbine, za katere je tvoril zapreko zloglasni člen 164., ki je bil brez obravnave vrinjen v fin. zakon 1927/28. Res je, da to ni bilo delo fin. ministra, ampak komandanta celokupne žandarmerije. Le-ta tudi ni hotel upoštevati razsodbe državnega sveta. Zato tudi prva etapa tožilcev ni prišla do polnega izplačila, ker je komanda žandarmerije tudi še

Društvo upokojenega učiteljstva v Ljubljani opozarja, da ima vsak prvi četrtke v mesecu ob 16. uri sestanek pri »Novem svetu« na Gosposvetski cesti. Udeležujejo se ga tudi drugi državni upokojenci — člani našega društva. Zabeležite si v kalendarju vse prve četrtke, da ne pozabite! Če je prvi četrtke praznik, je sestanek naslednji četrtke, n. pr. 13. januarja 1938.

Kuluk. Po § 38. zakona o samoupravnih cestah iz leta 1929. morajo tudi upokojeni državni uslužbenci plačevati odkupnino za osebno delo na teh cestah, in sicer v višini tridnevne pokojnine, to je eno desetino enomesečne pokojnine brez doklade. V splošnem je treba plačevati kuluk samo do dovršenega 55. leta starosti,

Obleke kemično čisti, barva, plislra in lika tovarna J O S. R E I C H.

edinole za drž. aktivne in upokojene uslužbenca ta starostna omejitev ne velja. Le-ti morajo plačevati to odkupnino ne glede na svojo starost. V splošnem je pa v naši banovini plačevanje kuluka za vse stanove bilo itak že odpravljeno in je torej ta dolžnost ostala za nas državne uslužbence in upokojence kot posebne vrste »privilegium odiosum«. Vsa prizadevanja organizacij, da bi se nam to nezasluženo izjemno breme odvzelo, so bila doslej zaman.

Pokojnine v Črni gori. V Podgorici izhajajoči list »Zeta« objavlja, da je zdaj v vsi Črni gori okroglo 5000 upokojencev, ki prejemajo od države pokojnino. Ker je v vsi naši državi približno 60.000 drž. upokojencev, ki prejemajo od države nekaj nad eno milijardo din, medtem ko prejemajo upokojenci v vsi zetski banovini (kamor spada tudi del južne Dalmacije z Dubrovnikom) nekaj nad 70 milijonov din na leto, dokazujejo te številke, da so trditve o ogromnem številu črnogorskih upokojencev in fantastični višini njihovih pokojnin popolnoma izmišljene.

po razsodbi drž. sveta vztrajala pri lastnem naziranju in se z interesenti pogajala glede višine izplačila. Ta načrt je izvedla na zelo svojevrsten način, ter prizadetim izplačala le nekaj obrokov, približno za polovico so pa bili prizadeti prikrajšani. Za določen del pa je poskrbel že navedeni člen 164.

Vsi prizadeti bi se bili tedaj morali takoj vnovič obrniti na državni svet in izposlovati, da se razsodbe tudi izvrše vsaj glede zneskov, ki jih člen 164. ni osporil. Ker so pa prizadeti računali, da bo komanda žandarmerije storila svojo dolžnost v smislu razsodbe, so čakali in čakajo še danes.

Bralci tega lista so že brali, kaj je podpisano društvo že storilo v tem oziru in kaj je zdaj podvzelo tudi glede zapostavljanja naše stroke nasproti sorodni stroki za nič manj kot 100 do 150 %. Znano je to zlasti vsem tistim našim članom, ki so se v letu 1937. udeležili društvenih sestankov v Ljubljani, Mariboru, Celju, Kranju, Kočevju in Novem mestu. Vsi ostali bodo pa v kratkem po drugi poti obveščeni o resnem trudu društva, da se te razmere uredi.

Društvo žandarmerijskih upokojencev za Jugoslavijo v Ljubljani.

Iz organizacij

Našim organizacijam! Vse naše strokovne in stanovske organizacije s tem vnovič vljudno vabimo, naj obveščajo svoje članstvo o društvenem delovanju preko našega lista, ki jim je vselej za objavo raznih društvenih naznanil rade volje brezplačno na razpolago. Prosimo tudi vsa naša strokovna društva, da naš list svojim članom priporočijo v naročitev.

Na sodelovanje vnovič vabimo vse aktivne in upokojene tovariše vseh strok, ki imajo kaj povedati javnosti o naših težnjah in težavah. Čim več bo dopisov iz raznih panog službe, tem zanimivejši bo list in laže bo izpolnjeval svojo nalogo, ki je prav v teh časih še posebno pomembna. Torej, kdor je dobre volje, naj se pridruži našemu sotrudniškemu krogu.

Železničarski klub JRZ v Zagrebu. Ze pred meseci je bil v Zagrebu ustanovljen ta klub z namenom, da zastopa upravičene želje železničarjev in se bori za njihovo izpolnitev. Za predsednika je bil izvoljen Petar Jovanović, za prvega tajnika Miloš Brakus, za predsednika nadzornega odbora pa Juraj Mihatić. Po izjavi predsednika je namen organizacije, da dá: »svoje glavo za idejo JRZ v pričakovanju, da jim bo ista nudila možnost s poštenim delom prehraniti sebe in svoje družine, in da svobodno izražajo miselnost in širijo strankarsko zavest JRZ in vzajemno najdejo popolno razumevanje in zakonsko varstvo pri kraljevski vladi, kateri načeljuje naš učitelj in vodja g. dr. Milan Stojadinović.«

Iz poštne stroke. Poročali smo že o velikem pomanjkanju uradništva poštne stroke na ozemlju ljubljanske poštne direkcije. Od leta 1930. se je število uradnikov znižalo za približno 100. Glede napredovanj je v Sloveniji najslabše in je največ odstotkov poštinih uradnikov, ki so izpolnili pogoje za napredovanje, na katero čakajo že po več let. To zapostavljanje poštne uradništva v dravski banovini je tem bolj nerazumljivo, ker prispevek Slovenije k čistim dohodkom pošte neprestano narašča. V letu 1933. je znašal celotni čisti dohodek od pošte v vsi državi 129 milijonov dinarjev, v Sloveniji sami pa 15.177.000 din, torej 12 % vseh čistih dohodkov. V letu 1935. je znašal celotni dohodek 109 milijonov dinarjev, v Sloveniji nad 21,5 milijona dinarjev, torej 20 %, v letu 1936. se je pa znižal celotni čisti dohodek na 93.468.000 din, v Sloveniji sami pa narasel na 27 milijonov dinarjev, kar znaša že 29 % celotnih dohodkov. Pri tem stanju bi bilo pravično, če bi se upoštevale potrebe in zahteve poštne uradništva v Sloveniji vsaj v enaki meri kot drugod po državi. Tako se pa dogaja, da ostajajo poštini uradniki po več let brez rednega odmora, zaradi česar so obolenja tako pogosta. Niso pa redki primeri, da mora poštini uradnik, ki hoče izkoristiti odmor, prej preskrbeti in tudi sam plačati nadomestno moč.

Poštarsko okrevališče na Pohorju. O tem smo že večkrat pisali, zadnjič pa nedavno. Ker zidanje doma naglo napreduje, bomo navedli nekaj podatkov o njem. Na predlog mariborskega pododboru Združenja p. t. t. uradnikov je bilo kupljeno lani na Pohorju v višini 890 m nad morjem obsežno posestvo, ki meri 18 ha. Poslopje stoji nedaleč od stare kmetijske hiše, ki je pa preblizu gospodarskih poslopij, da bi

se sama mogla uporabiti za okrevališče. Od doma je lep razgled po vsi bližnji in daljni okolici. Poslopje je skromna, toda prav okusna stavba z zidanim prizemljem in lesenim nadstropjem in podstrešjem. V prvem nadstropju je deset, v podstrešju pa pet sob. Nekatere sobe imajo po eno, nekatere po več postelj. Zidanje hitro napreduje, tako da bo po vsi verjetnosti prihodnje poletje dom že odprt.

občutno za državni proračun. Visoko število češkoslovaških upokojencev izvira iz brezciljne osebne politike vlade, ki je samo v letu 1924. upokojila 40.000 državnih nameščencev v najboljših letih. Zato je poročevalec priporočal, da je treba takoj spremeniti smernice osebne politike, če se hoče doseči smotno znižanje pokojninskih izdatkov. Razlikovanje med aktivnimi in pokojninskimi prejemki se pa mora nehati, ker je tudi protipostavno in nečloveško.

Položaj železničarjev na Francoskem. Znano je, da je večina železnic na Francoskem last zasebnih družb. Sedanja vlada, ki si je postavila za načrt poddržavljenje glavnih prometnih sredstev, je ustanovila veliko državno železniško družbo. Nova delniška družba bo pričela delovati z novim letom in bo po 51 % last države, prejšnje železniške družbe bodo pa imele vse skupaj 49 % delnic. S tem se pričinja širokopotezno zamišljeno poddržavljenje francoskih prometnih ustanov.

Po svetu

Zvišanje prejemkov na Francoskem. Zaradi padca vrednosti franka je francoska vlada bila primorana zvišati tudi prejemke državnim uslužbencem. Francoske uradniške strokovne organizacije so zahtevale od vlade zvišanje za najmanj 3 milijarde frankov, kar bi za posameznega uslužbenca zneslo na mesec povprečno po 150 frankov povišanja. Vlada zaradi slabega finančnega stanja tem zahtevam ni mogla v celoti ugoditi, temveč je za enkrat dovolila zvišanje samo za 1795 milijonov frankov. Ta predlog vlade je francoska poslanska zbornica sprejela z nenavadno veliko večino, skoro soglasno. S tem je zahtevam javnega uslužbenstva vsaj za nekaj časa v glavnem ugodeno. Zvišanje velja od 15. oktobra 1937 dalje.

Pokojnine niso miloščine. V proračunskem odseku češkoslovaškega parlamenta je ob obravnavi zakona o uradniških plačah izjavil poročevalec, da ni mogoče trditi, da bi bili češkoslovaški uradniki posebnostno dobro plačani. Povprečna letna plača upravnega uradnika znaša 15.542 Kč, uslužbenca državnih podjetij 9632 Kč in učitelja 16.200 Kč. Državni uslužbenci so

v zadnjih štirih letih, odkar so jim bili znižani prejemki, izgubili na njih 3 in pol milijarde čeških kron. Prav posebno je pa obžalovati, da se ne nameravajo zvišati pokojninc. Zdi se, da smatrajo ponekod pokojnine kot miloščine, čeprav so le nadaljevanje plače v drugi obliki. Upokojenci niso krivi, če je breme pokojnin tako

Draginja

Naraščanje draginje. Službeni indeks cen, ki ga vodi Narodna banka, izkazuje za 55 raznih proizvodov v trgovini na debelo v zadnjih treh letih zvišanje za 24 točk. Indeks cen za industrijske izdelke se je v teh treh letih zvišal za 22,5 točke, živalski izdelki so se pa v zadnjih dveh letih podražili za 24 točk v prometu na debelo. Gotovo je, da so se tudi na drobno cene sorazmerno zvišale. Nadrobne cene kažejo največje zviševanje v Beogradu, nato pa v Skoplju in v Ljubljani.

Boj proti oduševanju. Po zvišanju naših doklad so v nekaterih delih države razni brezvestni trgovci pričeli navijati cene brez vsake opravičenosti. Tudi v Vojvodini je začela draginja brez pravega razloga naraščati. Tako se je, kakor piše »Naša Reč«, v Petrogradu meso podražilo za toliko, da je za 2 do 3 din pri kilogramu dražje kakor v drugih bližnjih mestih. Zato je petrogradsko županstvo, zaslišavši prizadete stranke in strokovnjake, kot oblastvo prve stopnje izdalo odločbo, s katero je dolo-

čilo za meso najvišjo ceno. Za govedino je določena najvišja dopustna cena za kilogram 9—12 din, za svinjino 10—12 din, za teletino od 15—17 din. Meščani so bili javno pozvani, naj vsak poskus navijanja cen naznanijo. Bilo bi prav, če bi se tudi naše občine ravnale po tem lepem vzgledu in to ne le glede cen mesa, temveč tudi drugih poglavitnih življenjskih potrebščin.

Zdravje

Priessnitzevi obkladki.

Malokdo ve, odkod to ime prihaja. Priessnitz je lastno moško ime; on je bil prvi, ki je obložil bolne telesne ude z mokrimi obkladki in jih pokril z volnenim blagom. Mokri obkladek pride neposredno na kožo; zanj rabimo navadno bolj raskave reči: žepne robce, brisače, servijete itd. Za ovojnino nam služi flanela, volnena odeja ali ruta. Vse naj bo dotični osebi prirojeno. Obkladek moramo temeljito ožeti, sicer se gornji obkladek premoči in se reakcija zavleče. Gornji obkladek naj bo tako širok, da je spodnji dobro pokrit in da mrzli zrak nima nikjer dostopa. Mrzlih obkladkov pa ne smemo dajati na ude telesa, ki so sami mrzli. V takšnih primerih moramo dotične ude s toplimi kopolmi ali kakor koli prej ogreti. Če nam po obkladku ne postane kmalu prijetno toplo, potem obkladek ni dobro pritrjen ali pa ovojnina ni dosti debela ali pa je reakcija telesa na mrzlo dražilo preslaba. V takih primerih moramo napako popraviti ali pa obkladek začasno odstraniti.

(Iz »Zdravja«.)

SREČNO IN VESELO NOVO LETO 1938

želi vsem svojim cenjenim odjemalcem

JAKOB KAVČIČ, parna pekarna
LJUBLJANA

SREČNO NOVO LETO 1938

želi

UČITELJSKA
TISKARNA
V LJUBLJANI

reg. zadruga z omejeno zavezo

Nove knjige

»Naš rod«. S pričetkom šolskega leta je začel izhajati IX. letnik »Našega roda«. Ta najbolj razširjeni slovenski mladinski list, ki izhaja v nakladi 20.000 izvodov, je tudi v novem letu ostal na svoji višini. Sodelujejo najboljši slovenski mladinski pisatelji in ilustratorji. Zlasti je zanimiva »Pesterna« od Fr. Bevka, prav izvirna, pa tudi zelo lepo ilustrirana je Ruska pravljica o medvedih. Veliko veselja so gotovo imeli mladi bralci z Ribičevim spisom »Kako je Mihec med letom živel«, ki je prav hudoščno opremljen s slikami. Najmlajšim je seveda v veliko zabavo Cicibanov rod. Tudi odraslega bralca morejo zanimati članki o mostiščarjih, o pridelovanju tobaka itd. Skratka: »Naš rod« je vzoren mladinski list, na katerega more biti Mladinska matica, ki ga izdaja, upravičeno ponosna. Z njo pa more biti deležno zaslužnega priznanja vse slovensko učitelstvo, ki je s tem mladinskim listom dalo najlepši vzgled, kako povezati šolo in dom, kako premostiti prepad med učenci in učitelji.

Naročajte „Naš Glas“

Priporočamo trdko

M. Tičar, Ljubljana

za nakup vseh pisarniških
in šolskih potrebščin.

Srečno in veselo novo leto 1938

želi vsem svojim cenjenim odjemalcem

IGLIČ FRANC, krojaški atelje
Ljubljana, Pražakova ulica štev. 10

SREČNO IN VESELO

NOVO LETO

1938

želi vsem svojim članom

ZADRUGA DRŽAVNIH USLUŽBENCEV
ZA NABAVO POTREBŠČIN V LJUBLJANI

Manufakturna trgovina

FABIANI & JURJOVEC

LJUBLJANA — STRITARJEVA ULICA 5

Priporoča svojo veliko izbiro volnenega blaga za gospode in dame. Belo blago za različno perilo v poljubni širini. Krasna zaloga zastorov in preprog. (Pliš, tapestri itd.) — Puh perje, kapok, volna, žima vedno v zalogi. Blago je iz prvovrstnih angleških in čeških tovarn. Gospodom uradnikom proti takojšnjemu plačilu 10% popusta.

HRANILNI IN POSOJILNI KONZORCIJ

Kreditna zadruga državnih uslužbencev

v Ljubljani, Gajeva ulica št. 9 — v lastni hiši

Najstarejša kreditna zadruga v Jugoslaviji, ustanovljena leta 1874. Poštni čekovni račun štev. 10.681. Telefon štev. 3413. Posojila do Din 10.000— vsem javnim nameščencem po 7% proti zasnambi na plačo na prvem mestu in poroštvo.

TOVARNA

VIDMAR

LJUBLJANA SAVLJE 18

DEŽNIKI • NOGAVICE • PERILO

PRODAJALNE:

Ljubljana: Pred škofijo 19 Prešernova ul. 20

Begrad: Kralja Milana 5 Zagreb: Ilica 41 a

Novi Sad: Kralja Aleksandra 21 Jurišičeva 8

Zadruga državnih uslužbencev za nabavo potrebščin c. z. z. z.

Ljubljana, Vodnikov trg štev. 5 ♦ Telefon štev. 2421

Širite
zadružno misel
med svojimi
tovariši!

Državni uslužbenci! Vaša nakupovalnica mora biti edino zadružna prodajalna. V zalogi ima vedno sveže špecerijsko blago. Dostava na dom brezplačna. Preskrbuje kurivo, posreduje nakup manufakturnega blaga. Na zalogi ima vsakovrsten porcelan, emajlirano kuhinjsko posodo, jedilni pribor, ki ne rjavi, itd.